

Bruselj, 30. januar 2026
(OR. en)

5835/26

COHOM 27
CONUN 14
COPS 70
COASI 26
COAFR 29
CFSP/PESC 147
DEVGEN 16
MAMA 25

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU v forumih ZN za človekove pravice za leto 2026

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o prednostnih nalogah EU v forumih ZN za človekove pravice za leto 2026, ki jih je Svet odobril na 4151. seji 29. januarja 2026.

**SKLEPI O PREDNOSTNIH NALOGAH EU V FORUMIH ZN ZA ČLOVEKOVE
PRAVICE ZA LETO 2026**

1. **Človekove pravice**, najsi državljanske, kulturne, ekonomske, politične ali socialne, so univerzalne, nedeljive, soodvisne in medsebojno povezane. So bistvenega pomena za človekovo dostojanstvo, enakost, demokracijo, pravno državo, mir in trajnostni razvoj. Mir in blaginja, svoboda in varnost ter uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja in Agende 2030 so neločljivo povezani s spoštovanjem pravne države, demokracije in vseh človekovih pravic. Mednarodno pravo je temelj miru, pravičnosti, proste trgovine in reševanja sporov.
2. Evropska unija ponovno potrjuje svojo neomajno zavezanost **univerzalnemu spoštovanju, varovanju in uresničevanju človekovih pravic** za vse in povsod po svetu. EU bo še naprej neomajno branila univerzalnost človekovih pravic, demokracije in pravne države. Dejavno spodbujanje in varstvo teh univerzalnih norm, tudi pri našem zunanjem delovanju, sta v interesu Evropske unije, njenih držav članic ter njenih državljanov in državljanek. V tem hitro spreminjajočem se svetu bo EU delovala v skladu s svojim načelnim pristopom učinkovitega varstva in spodbujanja človekovih pravic, demokracije in pravne države.
3. Za Unijo, ki je utemeljena na mednarodnem sodelovanju in deljeni odgovornosti, je zdajšnji obsežni napad na **mednarodni red**, temelječ na pravilih, ter na človekove pravice, mednarodno dogovorjene norme in institucije, ki smo jih ustanovili za njihovo uresničevanje, v nasprotju s strateškimi interesi EU. Skupno dogovorjena pravila ter učinkovite in vključujoče **večstranske institucije**, v središču katerih so Združeni narodi, so najboljša pot za zagotavljanje miru, varnosti, človekovih pravic, blaginje in trajnostnega razvoja za vse. EU bo še naprej odločno zagovarjala svoja stališča ter imela vodilno vlogo pri podpiranju in spodbujanju spoštovanja mednarodnega prava in človekovih pravic, ob tem pa bo svojo enotnost izkoristila za spodbujanje medregionalnih partnerstev, ki krepijo globalne norme in mir. V večstranskih forumih bomo izkoristili vsako priložnost, da se zoperstavimo zavračanju načela človekovih pravic.

4. EU bo še naprej **sodelovala z vsemi regijami sveta** in krepila partnerstva z državami iz vseh regij. Zlasti ostaja pomembno poglobiti in razširiti sodelovanje na področju človekovih pravic, in to ne samo s tradicionalnimi podobno mislečimi partnerji, ter delovati povezovalno. EU bo ostala predvidljiva in zanesljiva partnerica držav po vsem svetu.
5. EU bo vse države še naprej pozivala, naj v celoti sodelujejo s **sistemom ZN za človekove pravice** in se v njem konstruktivno angažirajo. Ob letošnji 20. obletnici ustanovitve **Sveta ZN za človekove pravice** je bistvenega pomena ponovno potrditi njegovo vlogo ključnega foruma za dialog, sodelovanje in ukrepanje na področju človekovih pravic ter okrepiti njegov položaj in sinergije z delom drugih organov ZN, zlasti Tretjega odbora GS ZN.
6. Za **trden in učinkovit sistem ZN za človekove pravice** mora biti Urad visokega komisarja za človekove pravice sposoben delovati neodvisno in z zadostnimi sredstvi. EU bo vse države še naprej pozivala, naj ZN in njihovim mehanizmom za spremljanje človekovih pravic zagotovijo brezpogojen in neoviran dostop do svojih ozemelj, nadalje izdajajo stalna vabila za posebne postopke in druge mehanizme ZN za človekove pravice ter jim olajšujejo obiske na svojih tleh. EU bo ponovno potrdila svojo neomajno podporo **splošnemu rednemu pregledu**, ki je temeljni kamen sistema ZN za človekove pravice, in vse države pozvala, naj v njem še naprej sodelujejo. EU poudarja bistveno vlogo, neodvisnost in integriteto nosilcev mandatov posebnih postopkov ZN.
7. Vsi **trije stebri ZN** so enako pomembni in se vzajemno krepijo, saj so osnova, na kateri temelji sistem ZN. ZN imajo ključno vlogo določanja norm, zato bi morali vsi organi in subjekti ZN v svoje dejavnosti vključiti vidik človekovih pravic. **Pobuda ZN80** je priložnost za okrepitev ZN in zagotovitev, da bodo sposobni uresničevati zadane cilje v vseh treh stebrih, saj je učinek še posebej pomemben na področju človekovih pravic. EU bo še naprej pozorno spremljala reformni proces ZN80, da ne bi nesorazmerno vplival na steber človekovih pravic, ter bo posebno pozornost namenjala njegovemu ustreznemu, predvidljivemu, okrepljenemu in trajnostnemu **financiranju**, saj je ta steber že strukturno finančno podhranjen, pa tudi likvidnostna kriza ga je izredno prizadela. EU bo še naprej pozivala vse države, naj izpolnijo svoje finančne obveznosti ter jih v celoti in pravočasno poravnajo.

8. Tekoča prizadevanja za **racionalizacijo in učinkovitost** v Svetu za človekove pravice in Tretjem odboru GS ZN so priložnost za okrepitev namenskosti, učinkovitosti in učinka teh forumov in mandatov, ki nastajajo v njihovem okviru, pa tudi za okrepitev sodelovanja med Svetom za človekove pravice in Tretjim odborom, da bi zmanjšali prekrivanja in preprečili podvajanja. EU poziva vse države, naj se tem prizadevanjem pridružijo v duhu lojalnega sodelovanja in z namenom ohranitve ključnih funkcij Sveta za človekove pravice in Tretjega odbora.
9. Da bi spoštovali, varovali in uresničevali človekove pravice ter zagotovili trajen mir in varnost, si je treba še naprej prizadevati za **odpravo nekaznovanja in zagotavljanje odgovornosti** za vse kršitve in zlorabe mednarodnega prava, vključno z **mednarodnim pravom človekovih pravic** in **mednarodnim humanitarnim pravom**, ne glede na to, kje se zgodijo. Odgovornost je ključna za trajnostno reševanje konfliktov. EU bo skupaj s partnerji z vsega sveta še naprej podpirala posebne postopke ZN, nosilce mandatov in druge neodvisne preiskave kršitev in zlorab človekovih pravic ter kršitev mednarodnega humanitarnega prava, vključno s tistimi, ki bi lahko pomenile mednarodna kazniva dejanja.
10. EU bo znova potrdila neomajno podporo sistemu mednarodnega kazenskega pravosodja, zlasti **Mednarodnemu kazenskemu sodišču (MKS)**, in svojo zavezanost spoštovanju Rimskega statuta ter ohranjanju neodvisnosti in integritete MKS. EU opozarja, da kazniva dejanja po Rimskem statutu, ki ogrožajo mir, varnost in blaginjo v svetu, ne bi smela ostati nekaznovana. Da bi MKS lahko izpolnilo svoj mandat, države pogodbenice v skladu z določbami Rimskega statuta v celoti sodelujejo s tem sodiščem pri preiskovanju in pregonu kaznivih dejanj, ki so v njegovi pristojnosti. EU že dolgo in neomajno podpira MKS. EU spodbuja dialog med državami pogodbenicami in državami nepogodbenicami, da se ob polnem spoštovanju mednarodnega prava in Rimskega statuta zagotovi, da to sodišče ostane učinkovita in neodvisna pravosodna institucija. EU bo še naprej obsojala napade ali grožnje zoper to sodišče, izvoljene funkcionarje, osebje in tiste, ki sodelujejo s tem sodiščem. EU bo zagotovila tudi svojo polno podporo in prispevek, da bi zagotovila zaščito tega sodišča in njegovega osebja pred zunanjimi pritiski ali grožnjami, tako da bo lahko še naprej delovalo ne glede na okoliščine.

11. Trden in dinamičen **državlanski prostor** je ključnega pomena za demokracijo, človekove pravice in zagotavljanje odgovornosti vlad. Z vse bolj omejenim financiranjem se poraja zaskrbljenost zaradi vse številnejšega nadlegovanja, groženj in napadov na organizacije civilne družbe in zagovornike človekovih pravic, vključno s čezmejno represijo, pa tudi zakonodaja je v številnih državah vse bolj omejevalna. EU bo še naprej podpirala in ščitila močno in odporno civilno družbo na spletu in zunaj njega, tudi prek svoje strategije EU za civilno družbo, ter sistematično spodbujala in omogočala strukturirano sodelovanje civilne družbe z organi odločanja ter njeno sodelovanje v ZN in drugih večstranskih forumih.
12. **Spreminjajoča se dinamika v ZN** ustvarja nove izzive in vodi v vse pogostejše poskuse spodkopavanja obstoječih zavez in norm. EU bo odločno nasprotovala vsem poskusom spodkopavanja obveznosti držav po mednarodnem pravu ali slabitve univerzalnosti človekovih pravic. EU bo uporabljala svoj celoten nabor instrumentov, tudi globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic, da bi dosegla spremembe ter izboljšala razmere na področju človekovih pravic po vsem svetu. EU se bo borila proti lažnim diskurzom, tudi o tako imenovanih enostranskih prisilnih ukrepih, dezinformacijam ter tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju.

13. EU si bo prizadevala za odpravo in preprečevanje nadaljnjih kršitev in zlorab človekovih pravic, tudi s prevzemanjem vodilne vloge pri **ustreznih pobudah** v okviru Tretjega odbora GS ZN in Sveta za človekove pravice ter podpiranjem teh pobud. Pobude za posamezne države omogočajo, da se pozornost usmeri na razmere na področju človekovih pravic v posameznih državah v skladu z univerzalnimi normami, najsi gre za obravnavanje specifičnih kršitev, spodbujanje odgovornosti ali pomoč pri izboljšanju razmer na področju človekovih pravic z mandati, kot so neodvisni mehanizmi in posebni postopki ter Urad visokega komisarja za človekove pravice. EU bo še naprej imela vodilno vlogo pri **pobudah za posamezne države** v zvezi z Afganistanom, Belorusijo, Burundijem, Demokratično ljudsko republiko Korejo (DLRK), Eritrejo in Mjanmarom. Pozorno bo spremljala pobude v zvezi s Srednjeafriško republiko, Demokratično republiko Kongo, Gruzijo, vključno z zasedenima separatističnima pokrajinama Abhazijo in Južno Osetijo, Haitijem, Iranom, Nikaragvo, Zasedenim palestinskim ozemljem, Rusijo, Somalijo, Sudanom in Sirijo ter začasno zasedenimi ozemlji Ukrajine, vključno z Avtonomno republiko Krim in mestom Sevastopol. EU bo dejavno sodelovala v vseh interaktivnih dialogih za posamezne države z nosilci mandatov posebnih postopkov in drugih izmenjavah, da bi opozorila na druge specifične razmere na področju človekovih pravic in zadevne regionalne izzive. EU bo ukrepala tudi na podlagi nedavnih posebnih zasedanj Sveta za človekove pravice. EU bo imela vodilno vlogo pri tematskih pobudah o smrtni kazni, svobodi veroizpovedi ali prepričanja ter otrokovih pravicah.

14. EU bo še naprej najostreje obsojala nezakonito, neizzvano in neupravičeno vojno agresijo Rusije proti **Ukrajini**. EU bo prav tako še naprej najostreje obsojala nenehne kršitve mednarodnega prava človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava v Ukrajini s strani Rusije, kot so usmrtilve vojnih ujetnikov in pridržanih civilistov po hitrem postopku, samovoljna pridržanja ter sistematična in razširjena uporaba mučenja in drugih oblik slabega ravnanja, vključno s posilstvi ter drugim spolnim nasiljem in nasiljem zaradi spola, povezanim s konflikti. EU je globoko zaskrbljena zaradi vse večjega števila ubitih in ranjenih civilistov zaradi uporabe brezpilotnih zrakoplovov in eksplozivnega orožja s strani Rusije, ki ima obsežen učinek tudi na mestnih območjih ter je uporabljano proti *drugi* civilni infrastrukturi in civilistom. Preiskovalna komisija je ugotovila, da so ruske oblasti zagrešile zločine proti človeštvu, kot so mučenje, prisilna izginotja, umori in prisilna premestitev prebivalstva, ter vojne zločine, vključno z namernimi in okrepljenimi napadi na civiliste. EU bo še naprej pozivala Rusijo in Belorusijo, naj nemudoma prenehata hudo kršitev, ki jo predstavljajo deportacije otrok in prisilne premestitve, kar so po mnenju preiskovalne komisije vojni zločini, ustavita nezakonite posvojitve ukrajinskih otrok ter zagotovita njihovo takojšnjo in varno vrnitev v Ukrajino. EU poziva Rusijo, naj nemudoma ustavi militarizacijo in indoktrinacijo ukrajinskih mladoletnikov in mladih, o čemer govorijo najnovejša poročila Urada visokega komisarja za človekove pravice o razmerah na področju človekovih pravic v Ukrajini. EU je trdno zavezana zagotavljanju popolne odgovornosti za vsa mednarodna kazniva dejanja ter kršitve in zlorabe človekovih pravic, ki so posledica vojne agresije Rusije, vključno s preiskavami tožilca Mednarodnega kazenskega sodišča, ter spoštovanju pravic žrtev do sodnega varstva, odškodnine in jamstev, da se kršitve ne bodo ponovile. EU je v zvezi s tem seznanjena s podpisom nove konvencije o ustanovitvi mednarodne komisije za odškodninske zahteve za Ukrajino in poziva k nadaljevanju dela. EU bo še naprej podpirala nadaljnja prizadevanja v zvezi s posebnim sodiščem, pristojnim za kaznivo dejanje agresije proti Ukrajini, in delo v smeri vzpostavitve celovitega odškodninskega mehanizma. EU bo podprla podaljšanje mandata preiskovalne komisije za Ukrajino s strani Sveta za človekove pravice. EU bo od Rusije zahtevala, da preneha agresijo, umakne vse sile in vojaško opremo s celotnega ozemlja Ukrajine ter dosledno spoštuje suverenost, neodvisnost in ozemeljsko celovitost Ukrajine v okviru njenih mednarodno priznanih meja. EU ostaja zavezana celovitemu, pravičnemu in trajnemu miru v Ukrajini, ki bo temeljil na načelih Ustanovne listine ZN in mednarodnega prava, ter pozdravlja vsa prizadevanja v ta namen.

15. EU bo še naprej spremljala in obsojala strukturni sistem kršitev človekovih pravic v **Rusiji**, ki so del nadaljnjega zaostrovanja sistematične in državno podprte notranje represije, vključno z uporabo samovoljnih pridržanj ter razširjeno in sistematično uporabo mučenja in slabega ravnanja. EU je še vedno globoko zaskrbljena zaradi zaprtega državljanskega prostora, tako na spletu kot drugje, in bo obsojala sistematično zatiranje civilne družbe, drugače mislečih in neodvisnih medijev v Rusiji ter čezmejno represijo. EU bo Rusijo pozivala, naj odpravi represivno zakonodajo in svojo nacionalno zakonodajo uskladi z mednarodnim pravom človekovih pravic. EU bo pozivala k takojšnji in brezpogojni izpustitvi in rehabilitaciji vseh samovoljno pridržanih, vključno s političnimi zaporniki, ter Rusijo pozivala, naj preneha politično zlorabljeni sodstvo ter organe odkrivanja in pregona. EU bo še naprej pozivala Rusijo, naj v celoti sodeluje z vsemi telesi ZN, vključno s posebnimi postopki, preiskovalnimi mehanizmi in regionalnimi mehanizmi, povezanimi z njenimi razmerami na področju človekovih pravic, ter v celoti uveljavi vse neuveljavljene sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.
16. EU odločno obsoja hude, sistematične in razširjene kršitve človekovih pravic v **Belorusiji**. EU bo še naprej pozivala beloruske oblasti, naj ustavijo vse vrste represije. EU je seznanjena z nedavno izpustitvijo nekaterih političnih zapornikov ter bo še naprej pozivala Belorusijo, naj nemudoma in brezpogojno izpusti in rehabilitira vse politične zapornike, pri čemer naj zagotovi rešitev sodnih postopkov po njihovi izpustitvi in odpravi vse oblike nadlegovanja ali pritiska, ki bi lahko povzročili njihov prisilni odhod, deportacijo ali prikrajšanost za konzularne storitve. EU bo pozivala beloruske oblasti, naj odpravijo smrtno kazen, kot prvi korak v tej smeri pa uvedejo moratorij nanjo. EU poziva beloruske oblasti, naj vzpostavijo pristen in vključujoč dialog z vsemi elementi družbe. Še naprej jih bo odločno pozivala tudi, naj v celoti sodelujejo z mednarodnimi in regionalnimi mehanizmi za spremljanje človekovih pravic. EU je še naprej zavezana, da bo podpirala vsa prizadevanja v smeri prevzemanja odgovornosti in za pravice žrtev do odškodnine, resnice in jamstev, da se kršitve ne bodo ponovile. EU bo od beloruskih oblasti zahtevala, naj takoj prenehajo pomagati Rusiji in sodelovati v vojni agresiji Rusije proti Ukrajini ter ustavijo instrumentalizacijo migrantov v politične namene. EU si bo še naprej prizadevala zagotoviti, da bodo vse slabše razmere na področju človekovih pravic v Belorusiji ostale med prednostnimi nalogami Sveta za človekove pravice, ter bo podpirala delo posebnega poročevalca in skupine neodvisnih strokovnjakov za razmere na področju človekovih pravic v Belorusiji.

17. EU obsoja vse kršitve mednarodnega prava človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava na celotnem **Zasedenem palestinskem ozemlju**. EU pozdravlja sprejetje Resolucije Varnostnega sveta ZN 2803. EU ostaja trdno zavezana mednarodnemu pravu ter celovitemu, pravičnemu in trajnemu miru, ki temelji na rešitvi dveh držav v skladu z ustreznimi resolucijami Varnostnega sveta ZN, pri čemer demokratični državi Izrael in Palestina sobivata v miru znotraj varnih in priznanih meja, ter podpira diplomatska prizadevanja v tej smeri, ki temeljijo na mednarodnem pravu. EU še naprej poudarja, da je treba zagotoviti hitro, varno in neovirano dostavo obsežne humanitarne pomoči na območje Gaze ter njeno neprekinjeno razdeljevanje po celotnem območju. EU bo še naprej pozivala vse strani, naj omogočijo popoln in neoviran humanitarni dostop do Gaze, da bi se odzvali na nujne potrebe prebivalstva, ter bo odločno pozivala k učinkovitemu razdeljevanju pomoči v skladu z mednarodnim pravom, tudi s strani agencij ZN, zlasti UNRWA. EU poziva Izrael, naj ne implementira zakona o registraciji nevladnih organizacij v sedanji obliki. EU bo še naprej podpirala preiskovalno komisijo in druge ustrezne mandate Urada visokega komisarja za človekove pravice, ki delujejo na Zasedenem palestinskem ozemlju. EU poziva vse strani, naj spoštujejo svoje obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnega prava, vključno z mednarodnim pravom človekovih pravic in mednarodnim humanitarnim pravom, ter poudarja, da morajo odgovorni za kršitve teh predpisov tudi odgovarjati. EU bo opozarjala, da je treba dosledno izvajati odredbe Meddržavnega sodišča, ki so pravno zavezujoče, in je seznanjena z njegovimi svetovalnimi mnenji. EU odločno obsoja nadaljnje zaostrovanje razmer po znatnem povečanju nasilja naseljencev nad palestinskimi civilisti ter politike ustrahovanja in groženj s prisilno razselitvijo in priključitvijo na Zahodnem bregu, vključno z Vzhodnim Jeruzalemom, pa tudi teroristične napade na Izrael. EU poziva izraelsko vlado, naj zaustavi širjenje naselbin, ki so po mednarodnem pravu nezakonite, se vzdrži vsakršne priključitve in zahteva, da nasilni naseljenci odgovarjajo za svoja dejanja. EU bo opozarjala, da je Generalna skupščina ZN sprejela „Newyorško deklaracijo“ o mirni rešitvi palestinskega vprašanja in uveljavitvi rešitve dveh držav. EU poudarja ključno vlogo civilne družbe pri spodbujanju dialoga med Izraelci in Palestinci o človekovih pravicah, miru ter celoviti in pravični rešitvi konflikta. EU upa, da bo sodelovanje s civilno družbo in nevladnimi organizacijami tudi v prihodnje neovirano.

18. Razmere na področju človekovih pravic v **Iranu** so še vedno zelo zaskrbljujoče, zlasti vse večje število usmrtitev in poročil o smrtnih žrtvah na demonstracijah, na katerih je iransko prebivalstvo izražalo svojo legitimno željo po boljšem življenju, svobodi in dostojanstvu. EU bo še naprej obsojala uporabo nasilja, samovoljna pridržanja in taktike ustrahovanja, ki jih varnostne sile uporabljajo proti protestnikom. EU bo iransko vlado pozvala, naj ustavi usmrtitve in izvaja dosledno politiko za odpravo smrtne kazni. EU poziva Iran, naj tako v zakonodaji kot v praksi odpravi vse oblike diskriminacije žensk in deklet ter pripadnikov etničnih, verskih, jezikovnih ali drugih manjšin. EU je še vedno zaskrbljena zaradi omejevanja svobode mnenja in izražanja ter zbiranja, tako na spletu kot drugje. Omogočiti bi bilo treba prost pretok informacij in dostop do interneta. Vse osebe, ki so bile aretirane zaradi mirnega uveljavljanja svojih pravic, bi bilo treba nemudoma izpustiti. EU je izredno zaskrbljena zaradi nadlegovanja in povračilnih ukrepov, ki so uperjeni zlasti proti oporečnikom, pripadnikom verskih in etničnih manjšin ter zagovornikom človekovih pravic, kar se dogaja tudi s čezmejno represijo, vključno na ozemlju EU. EU izraža zaskrbljenost zaradi množičnega vračanja Afganistancev in Afganistank iz Irana, vključno s prisilnim vračanjem. EU poziva Iran, naj vsem pridržanim osebam zagotovi obravnavo v skladu z ustreznim pravnim postopkom in pošteno sojenje. EU zahteva takojšnjo in brezpogojno izpustitev vseh samovoljno pridržanih oseb v Iranu, vključno z državljani in državljankami EU ter osebami z dvojnimi državljanstvom, in poziva iranske oblasti, naj prenehajo z zaskrbljujočo prakso pridržanja tujih državljanov in državljank z namenom doseganja političnih koristi. EU poleg tega Iran poziva, naj spoštuje svoje obveznosti, ki izhajajo iz dunajskih konvencij o diplomatskih in konzularnih odnosih ter iz Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah.

19. EU odločno obsoja kršitve in zlorabe človekovih pravic v **Afganistanu**. Te kršitve vključujejo nasilje na podlagi spola, skrajno diskriminacijo žensk in deklet na podlagi spola, ki jo izvajajo talibani, vključno z odrekanjem pravice do izobraževanja ženskam in dekletom višje od 6. razreda, ter odrekanje svobode izražanja, gibanja in dela, vključno s prepovedjo zaposlovanja žensk v nevladnih organizacijah in ZN. Te sistematične in sistemske kršitve pravic žensk in deklet bi lahko pomenile preganjanje na podlagi spola, ki je hudodelstvo zoper človečnost v skladu z Rimskim statutom MKS, katerega pogodbenica je Afganistan. EU bo še naprej izvajala pritisk, da bi se zagotovilo, da lahko afganistanske ženske in dekleta polno in enakopravno uživajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine, ter da bi se zagotovilo njihovo opolnomočenje, smiselno in varno sodelovanje in vodenje na vseh področjih družbe in javnega življenja, tudi v okviru procesa iz Dohe, in zaščita pred vsemi oblikami nasilja. EU bo pozivala tudi k varstvu pravic pripadnikov manjšin, vključno z etničnimi in verskimi manjšinami, kot so Hazari, in oseb v ranljivem položaju ter LGBTI oseb. EU poudarja, da je za zagotovitev trajnega miru, stabilnosti in blaginje potreben politični proces pod vodstvom Afganistana, ki bo vključeval vse prebivalce in prebivalke Afganistana in v katerem bodo enakopravno in smiselno udeležene ženske. EU bo podpirala Misijo pomoči Združenih narodov v Afganistanu (UNAMA) v okviru njenega celovitega mandata z močnim poudarkom na človekovih pravicah, pa tudi mandat posebnega poročevalca o razmerah na področju človekovih pravic v Afganistanu. Potem ko je Svet za človekove pravice vzpostavil nov mehanizem za ugotavljanje odgovornosti za Afganistan, bo EU podpirala ZN pri zagotavljanju, da bo njegov mandat čim prej operativen in bo zagotovljeno ustrezno financiranje.

20. EU bo še naprej izražala globoko zaskrbljenost zaradi razmer na področju človekovih pravic na **Kitajskem**, tudi v Tibetu, Notranji Mongoliji, Hongkongu in Xinjiangu. EU bo pozvala Kitajsko h konstruktivnemu sodelovanju z visokim komisarjem ZN in njegovim uradom ter z vsemi mednarodnimi mehanizmi za človekove pravice, vključno z izvajanjem priporočil, navedenih v poročilu o oceni kršitev človekovih pravic v Xinjiangu. EU bo osrednjo pozornost namenila polnemu uživanju človekovih pravic in uveljavljanju temeljnih svoboščin, zlasti svobode mnenja in izražanja, združevanja in mirnega zbiranja, svobode veroizpovedi ali prepričanja, vključno s pravico verskih skupnosti, da neovirano opravljajo svoje dejavnosti in svobodno izbirajo svoje verske vodje, pa tudi varstvu pravic žensk in deklet, ohranjanju kulturne identitete ter izkoreninjenju prisilnega dela. EU bo še naprej pozorno spremljala položaj civilne družbe in posamezne primere v zvezi z zagovorniki človekovih pravic, vključno s tistimi, ki sodelujejo z mehanizmi ZN, ter tistimi, ki so izpostavljeni nadlegovanju, ustrahovanju in nadzoru, vključno s čezmejno represijo. EU bo Kitajsko ponovno pozvala, naj spoštuje načelo nevračanja in se vzdrži ekstrateritorialnih dejavnosti (vključno s prisilo), ki niso v skladu z mednarodnim pravom. EU bo Kitajsko pozvala jo, naj spoštuje, varuje in uresničuje človekove pravice za vse, vključno z Ujguri, Tibetanci in pripadniki etničnih, verskih, jezikovnih ali drugih manjšin. Kar zadeva Hongkong, bo EU ponovno izrazila svojo zaskrbljenost zaradi represivne uporabe zakonodaje o nacionalni varnosti in Kitajsko pozvala, naj izpolni svoje mednarodne zaveze, vključno s ponovno vzpostavitvijo visoke stopnje avtonomije Hongkonga v skladu z načelom „ena država, dva sistema“. Kjer je to mogoče in ob polnem spoštovanju univerzalnih človekovih pravic, bo EU še naprej pripravljena sodelovati s Kitajsko, tudi v večstranskih forumih.

21. EU bo oblasti **DLRK** pozvala, naj sprejmejo konkretne ukrepe za odpravo hudih, sistematičnih in razširjenih kršitev človekovih pravic, kot je navedeno tudi v Resoluciji GS ZN 80/220. EU poziva DLRK, naj spoštuje, varuje in uresničuje človekove pravice, temeljne svoboščine in pravno državo. Ponovno bomo poudarili, da je treba zagotoviti odgovornost za kršitve človekovih pravic, tudi s preučitvijo možnosti, da se zadeva predloži MKS. EU bo DLRK spodbujala h konstruktivnemu delovanju in dialogu z mednarodno skupnostjo, vključno s sistemom ZN za človekove pravice in posebnim poročevalcem.

22. EU opozarja na obveznost **Gruzije**, da omogoči uveljavljanje temeljnih svoboščin, in jo poziva, naj razveljavi ali bistveno spremeni nedavno sprejeto zakonodajo, ki je v nasprotju z obveznostmi Gruzije na podlagi mednarodnega prava človekovih pravic ter neupravičeno omejuje ali krši svobodo zbiranja, združevanja ali izražanja, vključno s svobodo in pluralnostjo medijev. EU je zaskrbljena zaradi politično motivirane uporabe pravosodnega sistema in kazenskih preiskav zoper organizacije civilne družbe. EU bo še naprej odločno obsojala samovoljne aretacije in vse večjo represijo/preganjanje, vključno z zapiranjem opozicijskih voditeljev, neodvisnih novinarjev in medijskih delavcev ter akterjev civilne družbe, saj vse to prispeva k nazadovanju demokracije in pravne države v Gruziji. EU bo gruzijske oblasti še naprej pozivala, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo vse samovoljno pridržane osebe. Opozorila bo na popolno prepoved mučenja in slabega ravnanja ter poudarila, kako pomembno je odpraviti nekaznovanje za kršitve, ki jih zagrešijo organi kazenskega pregona.
23. Kar zadeva **Mjanmar/Burmo**, bo EU še naprej obsojala in pozivala k prenehanju vsakršnega nasilja nad civilisti, izpustitvi vseh samovoljno pridržanih oseb, zlasti tistih, ki so bile pridržane po vojaškem udaru leta 2021, ter k stabilnosti in mirni spravi. EU bo zahtevala hitro vzpostavitev pregledne, vključujoče in verodostojne demokratične poti in v zvezi s tem še naprej podpirala prizadevanja Združenih narodov in ASEAN, vključno s celovitim izvajanjem Resolucije VSZN 2669 (2022) in soglasja v petih točkah, katerega pobudnik je ASEAN. EU ne bo priznala nobenih volitev, ki niso niti svobodne niti poštene in katerih cilj je legitimizacija vojske, ne da bi bile izpolnjene zahteve demokratičnega procesa. EU bo pozvala k večji skladnosti stališč v okviru sistema ZN in na terenu. Še naprej se bo zavzemala za pravičnost in ugotavljanje odgovornosti za vse kršitve in zlorabe človekovih pravic, vključno s spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola, povezanim s konflikti, represijo in neselektivnimi napadi na civiliste. Pozvala bo k popolnemu, varnemu in neoviranemu humanitarnemu dostopu do vseh ljudi v stiski. EU se bo zavzemala za umiritev nasilja in zaustavitev vse večje militarizacije civilistov, tudi pripadnikov ljudstva Rohinga v državi Rakhine ter v begunskih taboriščih. EU bo še naprej podpirala mehanizme ZN, vključno s posebnim poročevalcem ZN o razmerah na področju človekovih pravic v Mjanmaru in posebnim odposlancem generalnega sekretarja ZN za Mjanmar, ter mehanizme za zagotavljanje odgovornosti, zlasti neodvisni preiskovalni mehanizem za Mjanmar (IIMM).

24. EU je zelo zaskrbljena zaradi vsesplošnih kršitev mednarodnega humanitarnega prava in prava človekovih pravic v **Sudanu**, dokumentiranih v številnih poročilih, vključno z zelo razširjenim spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola, etnično motiviranimi poboji, stradanjem kot načinom vojskovanja, kršitvami otrokovih pravic in obsežnim razseljevanjem. EU bo še naprej odločno obsojala ta grozodejstva, od katerih se mnoga uporabljajo sistematično in v zaskrbljujočem obsegu ter imajo grozljive posledice za civilno prebivalstvo, zlasti ženske in otroke ter druge osebe v ranljivem položaju. EU bo še naprej pozivala vse strani v konfliktu, naj nadaljujejo pogajanja za takojšnjo in trajno prekinitvev ognja, spoštovanje mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava človekovih pravic ter za suverenost, enotnost in ozemeljsko celovitost Sudana. EU bo vztrajala pri zaščiti civilistov, civilne infrastrukture, humanitarnih delavcev in humanitarnega dostopa, ki ne sme biti odvisna od prekinitve ognja. EU se bo osredotočila na zagotovitev prevzemanja odgovornosti za grozodejstva, storjena po vsej državi, tudi mnoga tista, ki bi se lahko štela za vojne zločine in zločine proti človeštvu. EU bo podpirala delo MKS in ZN ter Sudan pozvala k sodelovanju z neodvisno mednarodno misijo za ugotavljanje dejstev o Sudanu.
25. EU je še vedno globoko zaskrbljena zaradi vsesplošnih kršitev in zlorab, ki jih izvajajo vse strani na **vzhodu DR Kongo**. Te vključujejo izvensodne poboje, usmrtitve po hitrem postopku in samovoljne usmrtitve, spolno nasilje in nasilje na podlagi spola ter novačenje in uporabo otrok vojakov. Zagotoviti moramo, da bodo vsi storilci kršitev in zlorab človekovih pravic ter kršitev mednarodnega humanitarnega prava odgovarjali za svoja dejanja. To jasno kaže, da je nujno treba zagotoviti zadostna sredstva za neodvisno komisijo za preiskovanje kršitev človekovih pravic v obeh provincah Kivu, ki ji je bil leta 2025 podeljen mandat z resolucijo Sveta za človekove pravice.

26. **Sirsko ljudstvo** v svojem boju za dostojanstvo, svobodo in pravico nadaljuje z utiranjem nove zgodovinske poti. EU je še naprej zavezana vključujoči tranziciji, ki jo bo vodila Sirija in zanjo tudi prevzela odgovornost, brez škodljivega tujega vmešavanja. Odgovornost, celovit in vključujoč proces tranzicijske pravičnosti ter spoštovanje človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov verskih skupnosti, bodo ključnega pomena za doseganje trajnega miru in sprave. EU bo vztrajala, da so vključevanje, izboljšanje humanitarnih in varnostnih razmer ter pluralističen državljanski prostor, vključno s svobodnimi in neodvisnimi mediji ter sirsko diasporo, ključni pogoji za uspeh te tranzicije. EU poziva vse akterje, naj se vzdržijo nadaljnjega nasilja, zagotovijo varnost in zaščito vseh civilistov ter spoštujejo mednarodno pravo in univerzalne človekove pravice, vključno s pravicami žensk in otrok. Vsi, ki so odgovorni za – pretekle in sedanje – kršitve mednarodnega humanitarnega prava ali kršitve in zlorabe človekovih pravic, morajo odgovarjati za svoja dejanja in jih je treba privedi pred sodišče. EU poziva k spoštovanju, varovanju in uresničevanju človekovih pravic za vse Sirce in Sirke brez kakršnega koli razlikovanja, tudi na podlagi spola, etnične pripadnosti ali vere. EU bo še naprej podpirala preiskovalno komisijo, mednarodni, nepristranski in neodvisni mehanizem ter neodvisno institucijo za pogrešane osebe. EU te subjekte ZN poziva, naj še naprej tesno sodelujejo z ustreznimi nacionalnimi institucijami in dopolnjujejo nacionalna prizadevanja. EU se ponovno zavzema za podaljšanje mandata preiskovalne komisije, sirske prehodne oblasti pa znova poziva, naj mednarodnemu, nepristranskemu in neodvisnemu mehanizmu ter neodvisni instituciji za pogrešane osebe zagotovijo popoln dostop do Sirije brez omejitev.

27. EU bo še naprej sodelovala s svojimi partnericami, tudi Združenimi državami Amerike, ter drugimi regionalnimi in mednarodnimi partnerji, da bi spodbudili izpogajano, mirno in vključujočo demokratično tranzicijo v **Venezueli**, ki bo odražala voljo venezuelskega ljudstva, ob doslednem spoštovanju suverenosti in ozemeljske celovitosti Venezuele. EU bo še naprej spodbujala vključujoč dialog pod vodstvom Venezuele, ki lahko pripelje do mirne in demokratične rešitve večdimenzionalne krize. EU bo še naprej pozivala k poštenim, verodostojnim in preglednim volitvam ter spoštovanju demokratičnih norm, ki so osrednjega pomena za reševanje politične krize. EU bo še naprej zahtevala izpustitev vseh političnih zapornikov in prenehanje samovoljnih pridržanj, tudi v primeru dvojnih in tujih državljanov. Odpraviti je treba politično represijo, vključno z mučenjem in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim ravnanjem v centrih za pridržanje, zlasti kar zadeva zagovornike človekovih pravic in novinarje. EU se bo še naprej zavzemala za dosledno spoštovanje temeljnih svoboščin, vključno s pravico do mirnega zbiranja, združevanja in svobodnega izražanja. EU poziva Venezuelo, naj konstruktivno sodeluje z vsemi mehanizmi za človekove pravice, vključno z Uradom visokega komisarja ZN za človekove pravice in Tožilstvom Mednarodnega kazenskega sodišča. EU se zavzema za smotrno vrnitev OHCHR v državo. V vseh okoliščinah je treba spoštovati mednarodno pravo, vključno z Ustanovno listino ZN.
28. EU bo še naprej podpirala **Haiti** pri reševanju humanitarne krize, spodbujanju človekovih pravic, boju proti ekstremnemu nasilju oboroženih kriminalnih združb ter ponovni vzpostavitvi demokracije in pravne države. EU bo haitijske oblasti še naprej spodbujala, naj nadaljujejo pot do poštenih in svobodnih volitev.
29. EU ugotavlja, da je bil dosežen napredek na področju ekonomskih in socialnih pravic, vključno z bojem proti pohabljanju ženskih spolnih organov, vendar je še vedno zaskrbljena zaradi razmer v **Eritreji** v zvezi s številnimi kršitvami človekovih pravic, vključno s prakso služenja vojaškega roka za nedoločen čas in samovoljnega vpoklica ter samovoljnim pridržanjem, prisilnimi izginotji, mučenjem in nečloveškimi razmerami v zaporih, pa tudi vsesplošno nekaznovanostjo. EU bo Eritrejo še naprej pozivala, naj spoštuje Ustanovno listino ZN in izpolni svoje mednarodne obveznosti, ter jo spodbujala, naj okrepi partnerstvo z Združenimi narodi, tudi s konstruktivnim dialogom o človekovih pravicah.

30. EU bo pozorno spremljala razmere na področju človekovih pravic v **Azerbajdžanu** ter bo še naprej podpirala vzdržen in trajen mir med Armenijo in Azerbajdžanom.
31. Od **Turčije** se pričakuje, da bo kot država kandidatka za članstvo v EU in dolgoletna članica Sveta Evrope spoštovala svoje zaveze in obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnega prava, vključno z mednarodnim pravom človekovih pravic.
32. EU bo še naprej prek vseh večstranskih forumov odločno podpirala agendo za enakost. EU se bo v skladu s svojimi mednarodnimi zavezami odločno zavzemala in si še bolj prizadevala za **enakost spolov**, pospeševanje in polno uživanje človekovih pravic vseh žensk in deklet ter njihovo opolnomočenje, tudi z vključevanjem enakosti spolov v nacionalne in tematske okvire. EU bo podpirala ambiciozen in transformativen pristop k obravnavanju temeljnih vzrokov in dejavnikov tveganja za neenakost spolov, diskriminacijo in nasilje nad ženskami in dekleti. EU bo še naprej spodbujala popolno vključevanje vidika spola v mirovne in varnostne pobude, tudi z izvajanjem RVSZN 1325 o ženskah, miru in varnosti in nadaljnjih resolucij ter s krepitvijo polnega, enakopravnega in smotrnega sodelovanja ter vodilne vloge žensk in deklet pri preprečevanju in reševanju konfliktov v celotnem ciklu konfliktov. EU bo v vseh ustreznih forumih izkoristila vsako priložnost za nadaljnje uresničevanje teh zavez. EU bo odločno nasprotovala vsem ukrepom ali predlogom, katerih namen je spodkopavati obstoječe mednarodne zaveze in standarde. Vse bolj pomembno je, da enakost spolov ni dodatno ogrožena in da se obstoječe vrzeli hitro odpravijo. V zvezi s tem bo EU še naprej pozorna na poskuse odstranitve, spremembe ali napačne razlage jezika, ki se nanaša na enakost spolov, polno uživanje človekovih pravic žensk in deklet ter njihovo opolnomočenje, ter na diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete. EU bo še naprej pozorna tudi na poskuse odstranitve, spremembe ali napačne razlage jezika, ki se nanaša na spolno in reproduktivno zdravje in pravice, kot je opredeljeno v odstavku 34 Evropskega soglasja o razvoju (glej naslednji odstavek).

33. EU ostaja zavezana zagovarjanju, varstvu in uveljavljanju vseh človekovih pravic ter doslednemu in učinkovitemu izvajanju Pekinških izhodišč za ukrepanje in akcijskega programa Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju, pa tudi sklepnih dokumentov konferenc o njunem pregledu; v zvezi s tem bo še naprej dejavna tudi na področju **spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic**. EU ob tem znova potrjuje zavezanost zagovarjanju, varstvu in uveljavljanju pravice vseh posameznikov, da imajo popoln nadzor nad vsem, kar je povezano z njihovo spolnostjo ter spolnim in reproduktivnim zdravjem, ter da o tem odločajo svobodno in odgovorno, brez diskriminacije, prisile in nasilja. EU poleg tega poudarja, da je v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem potreben vsesplošen dostop do kakovostnih in cenovno dostopnih celostnih informacij, izobraževanja, vključno s celostno spolno vzgojo, ter storitev zdravstvenega varstva.
34. EU bo preprečevanje in odpravo vseh oblik nasilja, vključno s **spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola**, tako na spletu kot drugje, zaščito žrtev in preživelih ter kaznovanje storilcev postavila v središče svojih prizadevanj za doseganje enakosti spolov. EU bo spodbujala pristope, v okviru katerih si mora celotna družba prizadevati za vključitev moških in dečkov kot zaveznikov in kot tistih, ki imajo od tega koristi, v prizadevanja za odpravljanje vseh neenakosti med spoloma, tudi z obravnavanjem diskriminatornih zakonov in nasprotovanjem diskriminatornim družbenim normam in spolnim stereotipom. EU bo še naprej podpirala **enakopravno, polno, učinkovito in smotrno participacijo žensk in mladih** v vsej njihovi raznolikosti ter na vseh področjih javnega in političnega življenja, v skladu z Akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2027. EU se bo zavzemala za politično in finančno podporo ter varno in spodbudno okolje za organizacije civilne družbe in za zagovornice človekovih pravic, ki si osebno ali poklicno prizadevajo za varstvo in spodbujanje človekovih pravic in enakosti spolov ali nudijo storitve zaščite ženskam in dekletom, katerih pravice so bile kršene.

35. EU spoštuje pravico do **svobode mnenja in izražanja**, tako na spletu kot drugje. EU se bo še naprej zavzemala za te pravice na podlagi svojih pionirskih pobud in visokih standardov za podporo medijskemu sektorju, ki je pluralističen, neodvisen in odporen na krize. Mednje sodijo zlasti evropski akt o svobodi medijev, direktiva proti strateškim tožbam za onemogočanje udeležbe javnosti, akt o digitalnih trgih in akt o digitalnih storitvah. EU bo še naprej odločno podpirala svobodo medijev ter pravico novinarjev in medijskih delavcev do dela v varnih razmerah brez strahu pred nadlegovanjem, grožnjami in nasiljem, tako na spletu kot drugje. Odločno ukrepanje je vse pomembneje, da bi po vsem svetu zagotovili preživetje svobodnih, neodvisnih in pluralističnih medijev, ki so eden izmed temeljev demokracije. EU si bo prizadevala za krepitev informacijske integritete in družbene odpornosti, vključno s pravico do dostopa do relevantnih, zanesljivih in točnih informacij. EU se bo ob doslednem spoštovanju mednarodnega prava človekovih pravic borila proti dezinformacijam in dejavnostim tujega manipuliranja z informacijami (FIMI). EU bo še naprej uporabljala celoten nabor orodij, ki so na voljo za zaščito pred dejavnostmi dezinformiranja, njihovo preprečevanje, odvracanje od njih in odzivanje nanje, zlasti s podporo svobodnim in neodvisnim medijem ter z osredotočanjem na kritično medijsko pismenost. Glede na vse bolj nesorazmerne in nasilne odzive na proteste po vsem svetu bo EU varovala in spodbujala pravico do **svobode mirnega zbiranja in združevanja**. EU bo podpirala **akademsko svobodo** in avtonomijo visokošolskih ustanov, kjer lahko zamisli uspevajo in se varno izpodbijajo.

36. EU bo dejavno podpirala, spodbujala in opolnomočila raznoliko in neodvisno **civilno društvo**, pri čemer bo pozivala k njenemu smotrnemu sodelovanju v vseh forumih ZN. EU bo odločno obsodila vse oblike represalij nad **zagovorniki človekovih pravic** in organizacijami civilne družbe, vključno s tistimi, ki v kakršni koli obliki sodelujejo z ZN. EU bo pozorna na specifična tveganja, s katerimi se soočajo civilna družba in zagovorniki človekovih pravic, vključno z nekaterimi kategorijami, ki so pogosto žrtve diskriminacije, nasilja in nadlegovanja, ter bo vodilni akter pri spodbujanju varnega in spodbudnega okolja zanje. EU bo odločno obsodila vse oblike **transnacionalne represije** in vse države pozvala, naj spoštujejo svoje mednarodne obveznosti na področju človekovih pravic, tako da zagotovijo, da posamezniki iz drugih držav, ki iščejo zaščito na njihovem ozemlju, niso izpostavljeni čezmejnim grožnjam in vmešavanju. EU bo nasprotovala tudi pravnim in upravnim ukrepom, ki zmanjšujejo prostor civilne družbe, kot so ovire za registracijo nevladnih organizacij, omejitve dostopa do virov, zapletena pravila za preverjanje in pretirane zahteve glede poročanja.
37. EU bo tudi v prihodnje ostro nasprotovala vsem oblikam **diskriminacije** in okrepila ukrepe za boj proti njim, posebno pozornost pa bo namenila večplastnim in presečnim oblikam diskriminacije, med drugim na podlagi spola, rase, etničnega ali socialnega porekla, veroizpovedi ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti in spolne identitete. EU ponovno poudarja, da je zavezana enakosti in nediskriminaciji, pravici vseh oseb do uživanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter zaščiti tistih, ki so v prikrajšanem, ranljivem in marginaliziranem položaju. EU bo dosledno in konstruktivno sodelovala v okviru mandatov ZN s poudarkom na boju proti nasilju in vsem oblikam diskriminacije ter še naprej močno podpirala delo ZN. EU bo ponovno potrdila odločno zavezanost spoštovanju, varovanju in uresničevanju polnega in enakopravnega uživanja vseh človekovih pravic LGBTI oseb ter izrazila globoko zaskrbljenost zaradi alarmantne stopnje nasilja, diskriminacije, sovražnega govora in stigmatizacije, usmerjene proti njim. EU bo še naprej odločno obsojala diskriminatorne zakone, politike in prakse proti LGBTI osebami. EU bo prednostno podprla splošno dekriminacijo sporazumnih istospolnih razmerij. EU bo pozvala k odpravi vseh oblik nasilja nad LGBTI osebami po vsem svetu.

38. Kar zadeva **digitalne tehnologije in umetno inteligenco**, EU ponovno potrjuje, da je treba enake pravice, kot jih imajo ljudje zunaj spleta, zaščititi tudi na spletu in v okviru digitalnih tehnologij ter da so potrebni močni zaščitni ukrepi za zagotovitev varstva človekovih pravic. EU se bo dejavno zavzemala za univerzalne človekove pravice in temeljne svoboščine, pravno državo in demokratična načela **v digitalnem prostoru**. EU se bo na digitalnem področju še naprej zavzemala za pristop, ki temelji na človekovih pravicah in je osredotočen na človeka, tudi pri **umetni inteligenci** ter drugih novih in nastajajočih tehnologijah. EU bo še naprej pozivala vse ustrezne deležnike, naj preprečijo škodo, ki jo povzročajo te tehnologije, in se vzdržijo njihove uporabe, če kršijo splošne človekove pravice in temeljne svoboščine ali mednarodno humanitarno pravo, vse države pa bo pozvala, naj zaščitijo državljanski prostor na spletu, ter se zavzemala za odprt, svoboden, vključujoč, varen, globalen, interoperabilen in zaščiten internet za vse ter za zaščito njegove večdeležniške osnove. EU se bo zavzemala za spoštovanje zasebnosti ter bo spodbujala pravico do zasebnosti in varstva podatkov.
39. EU bo ponovno opozorila na svoje načelno stališče proti **smrtni kazni v vseh primerih in vseh okoliščinah**. Vse države, ki izvajajo smrtno kazen, bomo pozvali, naj jo odpravijo oziroma naj ohranijo ali uvedejo moratorij kot prvi korak k njeni odpravi, tiste, ki razmišljajo o njeni ponovni uvedbi, pa, naj se vzdržijo takšnega nazadovanja. EU bo odločno in nedvoumno obsodila izvajanje smrtne kazni, tudi v primerih, ko se kršijo minimalni mednarodni standardi, odločno podprla ustrezne resolucije ZN in pozvala k zagotovitvi prepovedi samovoljnega odvzema življenj, vključno z izvensodnimi usmrtitvami. EU bo spodbujala nadaljnjo ratifikacijo drugega izbirnega protokola k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah, katerega cilj je odprava smrtne kazni.

40. EU bo še naprej obsojala vsa dejanja mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, ne glede na to, kje se zgodijo, ter nasprotovala samovoljnim aretacijam in pridržanju ter prisilnim izginotjem. EU bo ozaveščala o tem, da se **mučenje in** slabo ravnanje vse pogosteje uporabljata kot metoda za zatiranje političnega nestrinjanja in omejevanje državljanskega prostora. Poleg tega bo znova pozvala k vsesplošni ratifikaciji in učinkovitemu izvajanju Konvencije ZN proti mučenju in njenega izbirnega protokola. EU bo še naprej podpirala globalno Združenje za prepoved trgovine z izdelki za mučenje in bo razmislila o nadaljnjih ukrepih za prepoved svetovne trgovine z blagom, ki je praktično uporabno zgolj za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. EU bo ponovno potrdila svojo neomajno zavezanost napredku pri odpravi **prisilnih izginotij** na podlagi dosežkov s prvega svetovnega kongresa o prisilnih izginotjih.
41. EU bo ponovno potrdila svojo odločno zavezanost spodbujanju in varstvu pravice do **svobode veroizpovedi ali prepričanja** za vse posameznike po vsem svetu. EU bo zagovarjala in varovala pravico vsakogar do pripadanja ali nepripadanja veroizpovedi ali do prepričanja, do spremembe veroizpovedi ali prepričanja ter pravico, da posameznik bodisi sam ali skupaj z drugimi zasebno ali javno izraža svojo veroizpoved ali prepričanje. EU bo obsojala diskriminacijo, nestrpnost, nasilje in preganjanje na podlagi veroizpovedi ali prepričanja ter zavračala vse oblike spodbujanja verskega sovraštva. EU bo še naprej spodbujala kulturo verske strpnosti, spoštovanje raznolikosti in medsebojno razumevanje ter medverski in medkulturni dialog, saj so to bistveni mehanizmi za mirno sobivanje.

42. V času obeležitve 60. obletnice Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije (ICERD) bo EU še naprej konstruktivno sodelovala pri vseh pobudah, povezanih z bojem proti vsem oblikam **rasizma**, rasne diskriminacije, ksenofobije in s tem povezane nestrpnosti po vsem svetu. Hkrati bo EU opozorila na svoje dolgoletno stališče, da je treba zagotoviti splošno ratifikacijo ter celovito in učinkovito izvajanje ICERD, pa tudi, da je treba izvajati deklaracijo in akcijski program iz Durbana ter racionalizirati in poenostaviti tozadevne mehanizme za nadaljnje ukrepanje. EU bo še naprej smotno sodelovala pri pogajanjih o osnutku deklaracije ZN o spoštovanju, varstvu in uresničevanju človekovih pravic ljudi afriškega porekla. EU ponovno potrjuje svojo zavezanost boju proti rasizmu, tudi s strategijo EU za boj proti rasizmu za obdobje 2026–2030.
43. EU ponovno potrjuje svojo zavezanost pospeševanju in vključevanju **pravic invalidov** v vse svoje zunanje delovanje, tudi preko prihodnje pobude za „Okrepitev strategije o pravicah invalidov do leta 2030“. Okrepili bomo prizadevanja, da bodo lahko vsi invalidi uživali svoje pravice enako kot drugi, tudi v času oboroženih spopadov in drugih humanitarnih kriz, ter polno, učinkovito in smiselno sodelovali v vseh vidikih družbenega, kulturnega, izobraževalnega, gospodarskega, civilnega in političnega življenja in bili vanje vključeni, tudi s spodbujanjem njihovega opolnomočenja in vodenja. EU ponovno potrjuje svojo podporo strategiji ZN za vključevanje invalidov in podpira priporočila generalnega sekretarja ZN v zvezi z njenim izvajanjem.
44. EU bo še naprej pozivala vse države, naj – tudi v vseh zadevnih forumih – spoštujejo, varujejo in uresničujejo človekove pravice pripadnikov narodnih ali etničnih ter verskih in jezikovnih **manjšin**. EU se bo zavzemala za njihovo pravico do učinkovitega sodelovanja v kulturnem, verskem, družbenem, gospodarskem in javnem življenju. EU bo nasprotovala vsem oblikam spodbujanja k nasilju ali sovraštvu ter sovrašnemu govoru na spletu in drugje, obenem pa bo spoštovala pravico do svobode mnenja in izražanja.

45. EU se bo še naprej zavzemala za **otrokove pravice**, pri čemer bo dajala prednost zaščiti otrok pred vsemi oblikami nasilja, tudi v digitalnem okolju, spodbujanju splošnega dostopa do kakovostnega, vključujočega in varnega izobraževanja, ter zmanjšanju revščine otrok in neenakosti med otroki. EU bo tudi v prihodnje posebno pozornost posvečala zaščiti otrok, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi in živijo v pokonfliktnih razmerah, ter okrepila usklajevanje z mehanizmi ZN, in sicer v skladu s smernicami EU o otrocih v oboroženih spopadih. EU si bo še naprej prizadevala za izkoreninjenje vseh oblik diskriminacije otrok.
46. EU bo nadalje spodbujala polno uživanje vseh človekovih pravic **starejših** in zagotavljala njihovo udeležbo na vseh področjih življenja ter si prizadevala za odpravo starizma, diskriminacije na podlagi starosti in vseh oblik nasilja. EU si bo prizadevala za odpravo vrzeli v zaščiti in spodbujala učinkovito izvajanje tozadevnih mednarodnih standardov, pri čemer bo sodelovala z ustreznimi organi ZN.
47. EU znova potrjuje svojo odločno zavezanost spoštovanju, varovanju in uresničevanju vseh **ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic**, tudi pravice do izobraževanja, hrane, zdravja, socialne varnosti, ustrezne nastanitve in dostojnega dela, ter podpiranju ustreznih pobud v zvezi s tem. Dejavno bo sodelovala v razpravah o gospodarstvu, ki krepi človekove pravice. Še naprej bo podpirala univerzalni dostop do varne, zadostne in cenovno dostopne pitne vode, sanitarne ureditve in higijene ter poudarjala razsežnost človekovih pravic na navedenih področjih. EU se bo tudi v prihodnje zavzemala za kulturne pravice in varstvo kulturne dediščine.

48. EU bo pri spodbujanju izvajanja vodilnih načel ZN o podjetništvu in človekovih pravicah po vsem svetu še naprej sodelovala z Uradom visokega komisarja za človekove pravice in delovno skupino ZN **za podjetništvo in človekove pravice**. Zakonodaja EU o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in boju proti prisilnemu delu je pomembna podlaga za konstruktivno sodelovanje EU v ZN, tudi kar zadeva pravno zavezujoč instrument o podjetništvu in človekovih pravicah, ki temelji na soglasju. Da bi izboljšali zaščito žrtev in ustvarili enake konkurenčne pogoje na svetovni ravni, si je treba prizadevati za široko, medregionalno soglasje med državami članicami ZN. EU bo še naprej podpirala sprejetje nacionalnih akcijskih načrtov v državah članicah in partnerskih državah ter si bo prizadevala za vzpostavitev celovitega okvira EU za izvajanje vodilnih načel ZN. Konstruktivno bo sodelovala tudi v delovni skupini ZN za pripravo mednarodnega regulativnega okvira za dejavnosti zasebnih vojaških in varnostnih podjetij.
49. EU bo ob priznavanju vpliva, ki ga imajo **podnebne spremembe**, izguba biotske raznovrstnosti, degradacija okolja in onesnaževanje na uživanje človekovih pravic sedanjih in prihodnjih generacij, še naprej sodelovala za spodbujanje pristopa, ki temelji na človekovih pravicah, in tako okrepila prizadevanja za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. EU bo opozarjala na obveznosti držav, ki jih imajo kot nosilke dolžnosti, in se osredotočala na imetnike pravic, ki so najbolj izpostavljeni posledicam trojne krize planeta. EU bo spodbujala pomembno vlogo zagovornikov človekovih pravic v zvezi z okoljem in domorodnimi ljudstvi in podpirala ukrepe za njihovo zaščito. EU bo dejavno sodelovala v razpravah o spodbujanju človekove pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja, tudi glede na svetovalno mnenje Meddržavnega sodišča iz julija 2025. Zavzemala se bo za to, da bodo drzni in nujni ukrepi, ki so potrebni v okviru zelenega prehoda, pravični in vključujoči.

50. EU bo še naprej zagovarjala pravice **domorodnih ljudstev** iz Deklaracije ZN o pravicah domorodnih ljudstev in mednarodnega prava človekovih pravic ter bo v zvezi s tem dejavno sodelovala v vseh ustreznih forumih, v katerih se razpravlja o njihovih pravicah. EU bo nadalje dejavno sodelovala v vseh prizadevanjih za to, da bi bila udeležba predstavnikov in institucij domorodnih ljudstev na vseh ustreznih zasedanjih Združenih narodov o vprašanjih, ki jih zadevajo, res celovita, učinkovita in smotrna. EU bo poudarjala pomen zagovornikov človekovih pravic v zvezi z domorodnimi ljudstvi, tudi v kontekstu zemljišč in naravnih virov ter varstva okolja, biotske raznovrstnosti in podnebja, pa tudi pomen zagotavljanja, da se lahko zavzemajo za človekove pravice brez strahu pred povračilnimi ukrepi. EU bo opozorila na posebno ranljivost domorodnih ljudstev v kontekstu podnebnih sprememb. EU bo spodbujala tudi enakopravno, celovito, učinkovito in smotno udeležbo ter vodstveno vlogo pripadnic domorodnih skupnosti. EU bo poudarjala, kako pomembno je, da se otrokom iz domorodnih skupnosti zagotovi dostop do izobraževanja v njihovem jeziku in kulturi.
51. EU bo opozarjala, da **pravica do razvoja** temelji na tem, da so vse človekove pravice univerzalne, nedeljive, medsebojno povezane, soodvisne in se vzajemno krepijo, pri čemer so osrednji akterji in gonilna sila razvoja posamezniki, ki imajo od njega tudi koristi, države pa so nosilke dolžnosti, ki so primarno odgovorne za spoštovanje, varstvo in uresničevanje vseh človekovih pravic v skladu s svojimi obveznostmi na podlagi mednarodnega prava človekovih pravic. EU bo opozarjala na svoje pridržke glede osnutka pravno zavezujočega instrumenta o pravici do razvoja ali kakršnih koli pristopov, ki bi lahko spodkopali obveznosti držav na področju človekovih pravic, tako da bi pravico do razvoja postavili pred druge človekove pravice ali takšne pravice dodelili državam. EU opozarja tudi na obveznost držav, ki jo imajo kot primarne nosilke dolžnosti glede polnega uresničevanja vseh človekovih pravic. EU bo še naprej nasprotovala vsem prezgodnjim ali neuravnoteženim procesom, se zavzemala za pregleden, vključujoč in na soglasju temelječ pristop ter vztrajala pri popolni uskladitvi z mednarodnim pravom človekovih pravic. EU bo še naprej konstruktivno sodelovala v mednarodnih forumih v zvezi s procesom in vsebino, ne da bi pri tem prejudicirala svoje končno stališče.

52. EU bo še naprej krepila ukrepe za spoštovanje mednarodnega prava ter spodbujanje in varstvo človekovih pravic v zvezi z vsemi **begunci, prosilci za azil, notranje razseljenimi osebami in migranti**, zlasti temeljne pravice do azila in načela nevračanja, pri čemer bo posebno pozornost namenila osebam v ranljivem položaju. EU se bo še naprej zavzemala za pristop k sodelovanju na področju migracij, ki temelji na človekovih pravicah, in ga izvajala. EU bo nadalje omogočala priložnosti za zakonite migracijske poti v skladu z nacionalnimi pristojnostmi. EU bo pozivala vse države, naj preprečijo **trgovino z ljudmi in tihotapljenje migrantov** ter se proti njima borijo, tudi v okviru svetovnega zaveznitva za boj proti tihotapljenju migrantov. EU ponovno potrjuje, da je zavezana obravnavanju nedovoljenih migracij in boju proti instrumentalizaciji migrantov v politične namene, ob doslednem spoštovanju človekovih pravic in mednarodnega prava. EU nobeni državi ne bo dovolila, da bi zlorabljala njene vrednote, vključno s pravico do azila.
53. EU bo pozivala vse države, naj pri **odzivih na terorizem in organizirani kriminal**, tudi pri preiskovanju in pregonu, dosledno spoštujejo mednarodno pravo, pri čemer naj so v ospredju pravice žrtev. Boj proti terorizmu in nasilnemu ekstremizmu ne sme kršiti mednarodnega prava, tudi ne človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava, niti se ne sme instrumentalizirati v ta namen.